NN 45/2018 (16.5.2018.), Odluka o donošenju Mreže regionalnih centara kompetentnosti u strukovnom obrazovanju

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

854

Na temelju članka 33. stavka 7. Zakona o strukovnom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 30/09, 24/10, 22/13 i 25/18), ministrica znanosti i obrazovanja donosi

ODLUKU

O DONOŠENJU MREŽE REGIONALNIH CENTARA KOMPETENTNOSTI U STRUKOVNOM OBRAZOVANJU

I.

Donosi se Mreža regionalnih centara kompetentnosti (u daljnjem tekstu: Mreža), koja sadrži skup parametara i detaljnijih smjernica vezanih uz prostorni raspored, područnu zastupljenost, poštujući ravnomjerni regionalni razvoj, potrebne prostorne, materijalne i kadrovske uvjete te mogući broj regionalnih centara kompetentnosti (u daljnjem tekstu: Centar) na razini Republike Hrvatske temeljen na broju ustanova za strukovno obrazovanje u pojedinome obrazovnom sektoru te optimalnome broju centara s obzirom na broj polaznika, ustanova za strukovno obrazovanje te potrebe tržište rada, kao i razrađene kriterije za njihovo imenovanje.

II.

U skladu s Mrežom iz točke I. ove odluke postojeće ustanove za strukovno obrazovanje bit će imenovane Centrom, mjestom izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u kojemu se uz osnovnu djelatnost strukovnog obrazovanja, koja obuhvaća i provedbu učenja temeljenog na radu, obavlja osposobljavanje i usavršavanje te druge djelatnosti koje pridonose poboljšanju kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i njegove prilagodbe potrebama gospodarstva i tržišta rada.

III.

Mreža iz točke I. ove odluke izmijenit će se na temelju promijenjenih okolnosti koje predstavljaju elemente za izradu Mreže, kao što su potrebe tržišta rada, gospodarske projekcije, demografske projekcije i drugo.

IV.

Ova odluka stupa na snagu prvoga dana nakon objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-01/18-01/00077
Urbroj: 533-05-18-0001
Zagreb, 10. svibnja 2018.

Ministrica
prof. dr. sc. Blaženka Divjak, v. r.

MREŽA REGIONALNIH CENTARA KOMPETENTNOSTI U STRUKOVNOM OBRAZOVANJU

I. UVOD

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, usvojena 2014. godine, u dijelu koji se odnosi na »Rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje« u cilju 7. »Osigurati optimalne uvjete rada odgojno-obrazovnih ustanova« naglašava važnost dostupnosti, racionalnosti mreže i opremljenosti odgojno-obrazovnih ustanova kao preduvjeta za kvalitetan odgoj i obrazovanje.

S tim u vezi, Strategijom je predviđena uspostava regionalnih centara kompetentnosti za strukovno obrazovanje i osposobljavanje i to mjerama 7.1.11. Izraditi i implementirati plan razvoja regionalnih centara kompetentnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te 7.1.13. Kadrovski ekipirati i materijalno opremiti centre u skladu s razvojem tehnologija i

potreba tržišta rada. Izgraditi/opremiti učeničke domove u skladu s potrebama centara kompetentnosti.

Sukladno mjeri 2.4.16. Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, Vlada Republike Hrvatske donijela je dana 28. rujna 2016. godine *Program razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (2016. – 2020.).*

Sukladno Programu, regionalni centri kompetentnosti (u daljnjem tekstu: Centar) su mjesta izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u kojima će se provoditi programi redovitoga strukovnog obrazovanja, stručnog usavršavanja i cjeloživotnog obrazovanja, kao i drugi oblici formalnog i neformalnog obrazovanja (učenje temeljeno na radu, natjecanja i prezentacije znanja i vještina i slično).

Kvalitetno srednjoškolsko i kontinuirano strukovno obrazovanje koje će se provoditi u centrima bit će usmjereno na učenike, odrasle polaznike, studente, nastavnike i mentore kod poslodavaca, zaposlene i nezaposlene kojima će se omogućiti stjecanje dodatnih kompetencija te na osobe s invaliditetom i učenike s teškoćama u posebno prilagođenim programima s ciljem njihova socijalnog uključivanja. Temeljna obilježja centara su inovativni modeli učenja, izvrsnost nastavnika, predavača i mentora kod poslodavaca te visokokvalitetna infrastruktura, konstruktivna i kreativna suradnja sa socijalnim partnerima, javnim sektorom te gospodarskim subjektima i drugim zainteresiranim institucijama šire zajednice.

Zakonom o strukovnom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 30/09, 24/10, 22/13, 25/18) postavljen je zakonski temelj za uspostavu centara, kojim je detaljno opisan postupak i rad centara koji će u obavljanju djelatnosti provoditi učenje temeljeno na radu, provoditi stručno osposobljavanje i usavršavanje te cjeloživotno učenje za potrebe gospodarskih subjekata, nezaposlenih i drugih polaznika, provoditi stručno usavršavanje nastavnika strukovnih predmeta, suradnika u nastavi, mentora kod poslodavaca i drugih stručnjaka u obrazovanju, poticati suradnju obrazovnih ustanova na svim razinama s gospodarskim subjektima s ciljem prilagodbe obrazovnih programa potrebama na tržištu rada, provoditi aktivnosti promocije strukovnih zanimanja i organizaciju smotri i drugih skupova, obavljati profesionalno usmjeravanje vezano uz učenje temeljeno na radu, nastavak obrazovanja i pronalazak posla, poticati suradnju i sudjelovati u provedbi projekata vezanih uz poboljšanje kvalitete strukovnog obrazovanja i njegove prilagodbe gospodarskim potrebama te obavljati druge poslove koji pridonose poboljšanju kvalitete strukovnog obrazovanja i njegove prilagodbe potrebama na tržištu rada.

Mreža regionalnih centara kompetentnosti (u daljnjem tekstu: Mreža) sadržava skup parametara i detaljnijih smjernica vezanih uz prostorni raspored, područnu zastupljenost, uvažavajući ravnomjerni regionalni razvoj, potrebne prostorne, materijalne i kadrovske uvjete te mogući broj centara na razini Republike Hrvatske temeljen na broju ustanova za strukovno obrazovanje u pojedinome obrazovnom sektoru te optimalnome broju centara s obzirom na broj polaznika, ustanova za strukovno obrazovanje te potrebe tržište rada, kao i razrađene kriterije za njihovo imenovanje.

U prvoj fazi imenovanje centara bit će usmjereno na (pod)sektore: turizam i ugostiteljstvo, strojarstvo, elektrotehnika, informacijske i komunikacijske tehnologije, poljoprivreda i zdravstvo te u drugoj fazi i na ostale obrazovne sektore uzimajući u obzir nacionalne/regionalne prioritete i potrebe tržišta rada.

II. PREGLED STANJA

Postojeće strukovno obrazovanje[1](U prilogu Mreže nalaze se tablice s popisom i podacima o ustanovama za strukovno obrazovanje u županijama koje detaljnije opisuju trenutno stanje.) u Hrvatskoj karakterizira velik broj različitih programa te njihova uska specijaliziranost, no ono ne osigurava u dovoljnoj mjeri stjecanje kompetencija potrebnih tržištu rada. Na razvoj hrvatskoga obrazovnog sustava utječu smanjenje i starenje stanovništva, promjene u gospodarstvu, potreba za brzim stjecanjem novog znanja, vještina i kompetentnosti potrebnih u suvremenoj ekonomiji i društvu te potreba za cjeloživotnim obrazovanjem, procesom globalizacije i europskom integracijom. Strukovno obrazovanje u Republici Hrvatskoj u funkciji je profesionalnog razvoja kako bi se omogućila bolja prepoznatljivost, održivost, konkurentnost i mobilnost mladih na tržištu rada u domovini i inozemstvu, odnosno olakšao prijelaz iz obrazovnoga sustava na tržište rada.

Brojke pokazuju da je u Republici Hrvatskoj većina obrazovanih ljudi u strukovnom obrazovanju (75%), a strukovno obrazovanje presudno je u akumulaciji ljudskoga kapitala kao preduvjeta za ostvarivanje gospodarskoga rasta, kvalitete zapošljavanja i socijalnih ciljeva. Prema tim podacima Republika Hrvatska je u samome vrhu Europe s obzirom na broj učenika u strukovnim zanimanjima. U Republici Hrvatskoj 68,3% redovitih učenika srednjih škola upisano je u neki od 249 strukovnih programa obrazovanja/strukovnih kurikuluma. Od toga je 72% učenika upisano u četverogodišnje programe obrazovanja i jedan petogodišnji program, 27,4% u trogodišnje programe, a 0,6% u dvogodišnje, jednogodišnje i programe obrazovanja za učenike s teškoćama.[2](Izvor: e-Matica, MZO, 2017.) U školskoj godini 2017./2018. u Republici Hrvatskoj imamo 103.931 učenika u 306 ustanova za strukovno obrazovanje, koje u prosjeku imaju po 340 učenika u prosječno sedam različitih programa obrazovanja.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja svake godine, u suradnji s osnivačima ustanova za strukovno obrazovanje te drugim dionicima u sustavu strukovnog obrazovanja, kreira upisnu politiku. Hrvatski zavod za zapošljavanje svake godine donosi Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja koje imaju kvalitativni karakter i u njima se preporučuje povećanje ili smanjenje broja upisanih i stipendiranih učenika u pojedinim obrazovnim programima. Preporuke upućuju na smjer potrebnih promjena u obrazovnoj upisnoj politici i politici stipendiranja, što će pridonijeti usklađivanju obrazovanja s potrebama tržišta rada, odnosno umanjiti strukturnu neusklađenost između ponude rada i potražnje za radom, što je jedan od glavnih dugoročnih problema hrvatskog tržišta rada. Lokalne/regionalne vlasti imaju podatke o gospodarskome razvoju na svom području, kako o kratkoročnim tako i dugoročnim potrebama razvoja gospodarstva te mogu najbolje procijeniti smjer razvoja koji uključuje i obrazovanje usklađeno s tržištem rada. Slijedom toga, sudjeluju i u kreiranju obrazovne politike, posebno kada je riječ o upisima učenika u strukovne programe obrazovanja, odnosno u rijetka i tradicijska te deficitarna zanimanja. Već navedeni kratkoročni i dugoročni planovi izrađuju se u suradnji svih dionika gospodarstva i obrazovanja jer se na taj način osigurava njihova realizacija.

III. DETALJNIJE SMJERNICE I SKUP PARAMETARA ZA IMENOVANJE REGIONALNIH CENTARA KOMPETENTNOSTI

Smjernice za imenovanje regionalnih centara kompetentnosti

Sukladno već spomenutom Zakonu o strukovnom obrazovanju, Mreža centara sadrži skup parametara i detaljnijih smjernica vezanih uz prostorni raspored, područnu zastupljenost, uvažavajući ravnomjerni regionalni razvoj te potrebne prostorne, materijalne i kadrovske uvjete. Centri će svojim prostornim rasporedom na području Republike Hrvatske udovoljavati zahtjevima dostupnosti i racionalnoga ustroja upisnog područja za pojedine obrazovne sektore u odnosu na postojeće gospodarske kapacitete, planove gospodarskoga razvoja, kulturne i socijalne potrebe pojedinog područja, pri čemu će se uzeti u obzir različiti razvojni izazovi te voditi računa o zaštiti nacionalnih i regionalnih/lokalnih interesa.

Uspostavom Mreže omogućit će se dostupnost inovativnih metoda poučavanja i inovativnih modela učenja radi podizanja ključnih i strukovnih kompetentnosti, poboljšanja kvalitete i učinkovitosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te uvažavanja potreba polaznika s teškoćama i drugih ranjivih skupina.

Mreža će omogućiti profiliranje centara u određenome obrazovnom (pod)sektoru ili (pod)sektorima ovisno o prostornim, materijalnim i kadrovskim uvjetima te gospodarskim potrebama na regionalnoj razini, osobito za provedbu učenja temeljenog na radu radi učinkovitijeg uključivanja polaznika na tržište rada, vertikalnu prohodnost za nastavak obrazovanja te cjeloživotno učenje. Uz to, Mreža će omogućiti partnerstvo i kreativnu suradnju sa socijalnim partnerima, javnim sektorom, gospodarskim subjektima, visokim učilištima i drugim zainteresiranim institucijama šire zajednice. Mreža će se uspostaviti na temelju zadovoljavanja pedagoških standarda u dijelu veličine Centra, rasprostranjenosti i dostupnosti programa u pojedinome obrazovnom sektoru, demografskih uvjeta, gospodarskih potreba, prostornih, kadrovskih i materijalnih uvjeta.

Prilikom određivanja regionalnih centara kompetentnosti uzet će se u obzir sljedeće smjernice:

- Regionalni centri kompetentnosti moraju biti ravnomjerno raspoređeni u Republici Hrvatskoj, što će se postići definiranjem regionalnih područja kojima gravitira približno podjednak broj učenika.
- U svakom regionalnom području, odnosno u svakom (pod)sektoru broj centara treba biti proporcionalan broju učenika i broju ustanova za strukovno obrazovanje u tome regionalnom području i tome (pod)sektoru u odnosu na ukupan broj učenika i ustanova za strukovno obrazovanje u Republici Hrvatskoj.
- Ukupan broj regionalnih centara kompetentnosti u nekom podsektoru u načelu ne bi trebao prelaziti 20% ukupnoga broja ustanova za strukovno obrazovanje u tom podsektoru u Republici Hrvatskoj.
- Ustanova za strukovno obrazovanje koja je kandidat za regionalni centar kompetentnosti mora zadovoljavati nužne uvjete iz poglavlja *Parametri i kriteriji za određivanje regionalnih centara kompetentnosti.*
- Za regionalni centar kompetentnosti predlažu se ustanove za strukovno obrazovanje s izrazitim potencijalom, koji se procjenjuje na temelju sljedećih parametara ili skupina parametara:
  - o Prostorni i materijalni uvjeti
  - o Smještajni kapaciteti
  - o Nastavnici
  - o Učenici
  - o Projektne aktivnosti ustanove za strukovno obrazovanje
  - o Organizacijski kapaciteti i prijenos znanja
  - o Upravljanje promjenama, razvojne aktivnosti i osiguranje kvalitete
  - o Programi i povezanost s tržištem rada

o Vertikalna prohodnost

o Geografska lokacija ustanove za strukovno obrazovanje

o Indeks razvijenosti županije.

• Za ustanove za strukovno obrazovanje s izrazitim potencijalom procijenjenim na temelju spomenutih parametara, osnivači će izraditi razvojne planove.

• Regionalnim centrom kompetentnosti proglasit će se ustanove za strukovno obrazovanje s najvećim potencijalom i najboljim razvojnim planovima.

Smjernice za izradu razvojnoga plana

Sastavni dio razvojnoga plana je opis rada predloženoga Centra u kojemu se opisuje svrha rada Centra s osvrtom na postojeće stanje i regionalne potrebe, kao i potrebe tržišta rada te kratkoročnu i dugoročnu viziju kojom Centar opisuje željenu poziciju i prepoznatljivost u budućnosti na regionalnoj i nacionalnoj razini.

Razvojni plan karakterizira i usmjerenost na korisnike Centra te sadržaje i usluge koje će im pružati. Također, razvojni plan sadržava i opis inovativnih komponenata rada Centra u području strukovnog obrazovanja, obrazovanja odraslih i cjeloživotnog obrazovanja te željene promjene u organizacijskome, kadrovskome i programskome smislu. Prostorni kapaciteti Centra moraju odgovarati zahtjevima odgojno-obrazovnoga procesa te širokoj lepezi aktivnosti koje Centar planira provoditi. Isto tako, razvojni plan obuhvaća i planirane prostorne kapacitete za smještaj polaznika.

Održivost Centra moguća je uz odgovarajuće financijske, kadrovske i materijalne resurse za rad Centra pri čemu su važni uključenost i uloge osnivača, samoga Centra, partnerskih ustanova za strukovno obrazovanje te drugih institucija. U razvojnome planu navest će se na koji će način Centar pridonijeti jačanju regionalnoga gospodarstva u sklopu upisne politike te suradnje s dionicima gospodarskoga i obrazovnoga sektora (gospodarski subjekti, poduzetnička potporna institucija/poduzetničko udruženje/obrtničko udruženje, drugi regionalni centri kompetentnosti, visoka učilišta, instituti i znanstveni centri izvrsnosti, ustanove za strukovno obrazovanje te slični međunarodni centri).

Razvojni plan uključit će i analizu ulaganja u modernizaciju programa i unapređenje znanja i vještina te analizu ulaganja u infrastrukturu s ciljem doprinosa inovativnim metodama rada, suvremenim potrebama polaznika, nastavnika i mentora te ostalih dionika.

Parametri i kriteriji za određivanje regionalnih centara kompetentnosti

Potrebni uvjeti

Sukladno Zakonu o strukovnom obrazovanju, ustanova za strukovno obrazovanje može postati kandidat za imenovanje regionalnim centrom kompetentnosti u nekom obrazovnom sektoru ili podsektoru samo ako ispunjava sljedeće potrebne uvjete:

• postoji izražena regionalna gospodarska potreba, koja se dokazuje ugovorima o suradnji s relevantnim gospodarskim subjektima, poštujući potrebe gospodarstva i tržišta rada na području na kojem djeluje Centar,

• postoji potreban broj polaznika strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u obrazovnome sektoru ili sektorima u kojima djeluje Centar u skladu s Mrežom,

• ima sklopljene ugovore o suradnji s drugim ustanovama za strukovno obrazovanje, visokim učilištima, strukovnim komorama i drugim institucijama koje pridonose kvaliteti strukovnog obrazovanja u obrazovnome sektoru ili sektorima u kojima djeluje Centar,

• osigurana je funkcionalna održivost Centra u smislu odgovarajućih financijskih, kadrovskih i materijalnih resursa sukladno Mreži,

• postoji poveznica s razvojnim planovima osnivača,

• ima prostorne uvjete za obavljanje djelatnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja osigurane na jednoj ili više lokacija,

• iskazuje spremnost za transformaciju u regionalni centar kompetentnosti,

• osnivač je izradio i dostavio razvojni plan za razdoblje od pet godina.

Bodovanje

Za svaku ustanovu za strukovno obrazovanje, koja zadovoljava potrebne uvjete, izračunava se zbroj bodova dobivenih na osnovi različitih parametara iz tablice na str. 6. Vrijednost parametra preračunava se prema opisu u stupcu Bodovanje i množi s ponderom definiranim u stupcu Ponder. Neki parametri preračunavaju se preko decila tako da se napravi rang-lista svih ustanova za strukovno obrazovanje koje imaju vrijednost toga parametra veću od 0 pa najboljih 10% dobiva (prije množenja s ponderom) 10 bodova, sljedećih 10% 9 bodova i tako dalje.

Bodovi se izračunavaju na temelju podataka gledanih u referentnom razdoblju od protekle četiri godine.

Primjena metodologije višekriterijskog odlučivanja

Kriteriji su razvijeni u suradnji Ministarstva znanosti i obrazovanja i Instituta za razvoj i međunarodne odnose, a pozitivno mišljenje dalo je Vijeće za strukovno obrazovanje. Za potrebe određivanja težinskih koeficijenata kriterija za odabir regionalnih centara kompetentnosti koristila se metoda Analitički hijerarhijski proces (AHP), a za određivanje relativnih težinskih koeficijenata podkriterija metoda rangiranja.

Težine su određene grupnim odlučivanjem u kojemu su sudjelovali članovi Vijeća za strukovno obrazovanje.

Podaci za rangiranje preuzeti su iz informacija dostupnih iz sustava u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja (e-Matica, NISpuSŠ…), iz anketa koje je prikupio IRMO od ustanova za strukovno obrazovanje te ostalih dostupnih javnih baza podataka i izvješća (Državni zavod za statistiku i sl.).

Kriteriji, podkriteriji i parametri

S obzirom na zakonom propisane parametre, oni se mogu podijeliti u četiri osnovne skupine:

Redni broj parametra	Skupina
1. – 31.	Opći parametri
32. – 55.	Sektorski parametri
56. – 66.	Dodatni parametri
67. – 74.	Parametri povezani s razvojnim planom

Konkretni kriteriji, podkriteriji i parametri su:

	R. br.	Parametar	Bodovanje	Ponder	Najveći broj bodova
Prostorni i materijalni uvjeti	1.	Tko je vlasnik objekta	Drugo 0 Škola/osnivač 1	1	1
	2.	Postoji li mogućnost dogradnje objekta	Ne 0 Da 1	2	2
	3.	Udio vlastitih prihoda u ukupnim prihodima ustanove za strukovno obrazovanje	Decil	0,2	2
Smještajni kapacitet	4.	Ima li ustanova za strukovno obrazovanje u svom sastavu učenički dom	Ne 0 Da 1	1	1
	5.	Raspoloživost učeničkih domova Računa se kao $\sum_{i=1}^{n} \frac{k_i}{1+u_i/2}$ gdje su: n ukupan broj domova raspoloživ ustanovi za strukovno obrazovanje k_i kapacitet doma i u_i udaljenost doma i od ustanove za strukovno obrazovanje	Decil	0,3	3
Nastavnici općeobrazovnih predmeta	6.	Povećanje udjela nastavnika, odgovarajuće razine i vrste obrazovanja, općeobrazovnih predmeta u promatranom razdoblju Računa se kao razlika postotka stručnih nastavnika općeobrazovnih predmeta u posljednjoj promatranoj godini i postotka stručnih nastavnika u prvoj promatranoj godini	Decil	0,2	2
	7.	Prosječan udio nastavnika općeobrazovnih predmeta u zvanju mentora i savjetnika u promatranom razdoblju	Decil	0,3	3
	8.	Povećanje udjela nastavnika općeobrazovnih predmeta u zvanju mentora i savjetnika u promatranom razdoblju Računa se kao razlika postotka nastavnika općeobrazovnih predmeta u zvanju mentora i savjetnika u posljednjoj promatranoj godini i postotka nastavnika općeobrazovnih predmeta u zvanju mentora i savjetnika u prvoj promatranoj godini	Decil	0,2	2
Projektne aktivnosti ustanove za	9.	Broj projekata međunarodne mobilnosti	Decil	0,2	2
	10.	Udio učenika koji su sudjelovali u programima mobilnosti	Decil	0,2	2